

Елин Пелин

Изповед

Вечернята се свърши. Последното амин на отец Павел замря без ехо и в малката, ослепяла от старост манастирска черквица настъпи продължителна тишина. Трите селянки богомолки, които стояха на купчещ в средата, погледнаха отец Павел. Погледна ги и отец Павел. Няма нищо повече. Свърши се. Трите жени се прекръстиха и се наведоха да вдигнат от трона болния младеж, който седеше там блед и неподвижен.

В това време пред черквицата се чуха стъпки, придружени от късо и отмерено дрънкане на мънички звънчета. Някакъв едър мъж застана на вратата и я задръсти цяла. Той постоя малко, влезе тежко вътре и се спря.

– Добър ден. Тук ли живее изповедникът? – каза той с дебел и див глас, без да се обърне към някого.

Трите жени и отец Павел, който току-що се канеше да излезе, погледнаха влезлия. Това не приличаше на човек, а на някаква грамадна страшна мечка, отгървана от синджир. Едно рошаво чудовище с голяма шапка от козя кожа, с широк кожух, обърнат с козината навънка, с рошави ногавици, които покриваха краката му от стъпълата до пояса. От това вълмо жълта козина гледаше бакърено, обгоряло лице с разрошени мустаци, с малки очи, скрити в месести мигли, отдето надничаха безстрастно. В ръката си държеше дебела и тежка тояга, по-висока от него, и когато влезе, той я удари по плочите на пода, като че искаше да я забие.

– Тука ли живее изповедникът? – попита пак той, без да се обърне към някого.

Отец Павел, който гледаше над очилата учудено тоя човек, посочи с ръка към една странична врата на олтара. Там седеше, свит на ниско столче, престарелият проповедник отец Никодим, унесен в дрямка. Голямата му глава бе наведена настрани и бялата му брада лежеше като пешкир върху отворената книга на коленете му.

Странният човек в коженото одяние се раздвижи, повдигна тоягата и тежко заприсъпя. При всяко стъпване на краката му издрънкваха мънички звънчета и техният ситен звън сякаш се търкаляше по студени-те плочи на пода.

Трите жени, които се канеха да си вървят, оставиха болния на трона му и се спряха. Отец Павел се прекръсти и се усмихна.

Дзън-дзън, дзън-дзън. И между всяко обаждане на звънчетата се чуваше и тежкото тупкане на тоягата, която ги предвождаше.

Задрямалият изповедник отец Никодим се сепна и изправи глава. Като видя страшния едър човек, който застана пред него, той се изправи

тѣй бързо на крака, че събори столчето си.

– Добър ден – каза непознатият, като установи себе си със силно тупане на тоягата.

– Свали си шапката! – каза изповедникът.

Рошавият човек вдигна тежко ръка, свали голямата шапка и я натисна под мишница. Сплеснатата му коса бе леко посребрена.

– Приближи се! – рече изповедникът.

Човекът пристъпи няколко крачки и на краката му се пак обадиха ситните звънчета.

– Рекох да се изповядам... Така ме научиха.

Изповедникът се облещи насреща му.

– Кой те научи?

– Там, в планината...

Гърлестият див глас на човека даде страшно ехо в черквичката. Доголящите няколко свещички по свещниците примигаха.

– С пари ли е, без пари ли е? – попита човекът и почна да бърка в пазвата си. Шапката, която стискаше под мишница, падна на плочите и застана край него като някое овчарско куче.

– Остави, остави – каза малко развеселен отец Никодим, но човекът не обърна внимание на думите му, извади една дълга кожена кесия, размота ѝ връвта и си пхна ръката в нея.

– Не знам, брате, какво са ме научили, това правя. Аз между хора не живея, аз съм в планината. Там е гора. Между дървета си живея...

Той подаде няколко лева на изповедника.

Отец Никодим погледна човека, усмихна се от досада и от досада пое парите.

– Аз съм пастир човек – заговори пак гърлесто непознатият. – У гората съм пораснал и там си живея. И там ще си умра.

– Деца, жена имаш ли? – попита изповедникът.

– Ъ-а. Нямам, нямам. Това съм, що ме гледаш.

– Пастир си, кажеш?

– Пастир, пастир. На чужда стока. Мое си нямам нищо.

При всеки нов отговор човекът освобождаваше повече душата си и гласът му се засилваше.

– По-полека, по-полека, тихо – забележи изповедникът.

– Защо? Няма що да крия. Не съм убил никого. Ние в гората така си говорим. И на стоката си говоря. Планина широка.

– На черква ходиш ли?

– Не ходя. А не съм ходил от дете. Току-речи, едвам помня кога е

било.

Понеже непознатият заговори съвсем високо, отец Никодим кимна към жените и към отец Павел и им даде знак да си излязат.

Жените вдигнаха болния и като го подпираха под мишници, изведоха го навън. Отец Павел угаси догарящите свещи на свещниците и също си тръгна. Но понеже забележи, че в черквата стана тъмно, той се повърна, запали отново две тънки свещици и излезе.

– Затова ме и пратиха да се изповядам и да се пречистя.

– На колко си години?

– Не знам, брате. Четиридесет ли съм, петдесет ли? Па може и шеесет да имам. В планината годините се губят и не мож ги намери.

– Ела по-близо.

Човекът се приближи и звънчетата на краката му се обадиха.

– Какво звъни на краката ти?

– Звънченца...

– Защо ги носиш?

Непознатият се усмихна благо като ангел.

Слънчеви лъчи паднаха през прашното през прашното прозорче на купола и варакосаният иконостас светна като усмивката на непознатия.

– Защо ги нося ли, каеш? – поде той. – По планината ходя и ми е жал за животинките, за мъничките. Мравчици, пчелици, буболечки, сякакви гадинки, шаренички такива, жал ми е за тях. Не виждаш го, настъпиш го и го смачкаш. Пък тъй, звънчетата ги плашат и те самички се вардят.

Старият изповедник отпусна ръце и умилено погледна непознатия в очите. Те го гледаха спокойно, кротко и по грубото изгоряло пастирско лице гореше светост.

– Какъв свет човек – помисли си отец Никодим. – Да жали буболечките, мравките, мъничките гадинки, за които човек никога не мисли. Света душа. Дали не е светец, преоблечен, пратен от бога да ме изпитва?

Отец Никодим плахо се обърна към иконите и се прекръсти.

Непознатият пристъпи – звънчетата пак се обадиха.

– Ти си праведник, ти нямаш грях. Чиста душа – каза с усмивка изповедникът и поклати глава, като че искаше да каже: Толкова хора съм видял, а такава праведна душа като тая не мислех, че има.

– Ти нямаш грях, нямаш грях – повтори той.

– Па нямам та... какво ще имам...

– Как живееш в планината... молиш ли се на бога?

– Какво ще му се моля – каза непознатият, след като помисли малко. – Чудя му се. Па аз съм близо до него, та... На върха на планината, под само звездите. Па му се чудя, наистина, чудя му се.

– Свет човек, свет човек – говореше в себе си отец Никодим.

– А така, да си откраднал нещо, да си направил пакост?

– Не съм, брате. Какво, пази боже! Да взема чуждо, пакост да правя? А, не...

– Свет човек, свет човек – мисли изповедникът.

– Ами нещо да си излъгал?

– Ами че кого да лъжа там в пустинята. Дърво и камък се не лъже. Па стоката... Какво да го лъжеш... добиче. То се и не лъже... Човек се лъже, истина, ама де да го намериш, та да го излъжеш. Па и за какво ще го лъжеш?

– Свет човек, свет човек – удивлява се в душата си отец Никодим и му се струва, че се намалява пред него като мушица.

– Ами жени, жени срещаш ли? – решава се да попита изповедникът.

– Е, пък може ли без жени, брате? – усмихва се добродушно праведникът. – И то е божа работа.

– Кое? – попита изповедникът, повдигна се на пръсти и широко отвори очи.

– Това де, дето го рече, женските работи.

– Как божи работи?

– Е, така де, пак така си е.

„Чудак“ – помисли отец Никодим.

– Тъй да си имал работа с жени отблизо... сношение?

– Па имал съм, брате.

– Навярно много рядко?

– А, не, честичко, честичко – каза с добродушна откровеност непознатият.

– Где намираш в планината жени?

– То жени сякъде ще намериш, като търсиш.

„Грешник – мисли си изповедникът и го гледа подозрително. – Дали не е дяволът преобразен, дошел да ме изкушава?“

Умилението изчезна от лицето на отец Никодим. Той взема строг вид.

– Как намираш жени в оная планинска пустиня?

– Някои сами идат.

– А други?

– Други ме викат по колибите.

– А-а...

– Има една вдовица там на едни колиби. Често ме вика. И наглежда ме жената, и пере ме. Пък една идва отдалеко. Ама за нея какво ще ти разправам, тя е от друг район. Тя е по-хубава.

– Само две ли?

– Е, има още три четири.

– Това е грях – каза с възмущение изповедникът и очите му се отвориха застрашително.

– Грях ли? – учуди се непознатият. – Че отде да знам. Кой да ми каже там в планината.

– Грях, голям, непростим – викна гневно свещеникът.

– Като е грях, тогава ще си вървя – все така добродушно и наивно отговори непознатият, повдигна шапката си, тропна с тоягата и си тръгна.

– Не знам, не съм знаел – замъбра той и звънчетата запяха в краката му.

Но отведнъж се спря, като че бе забравил нещо, обърна се към изповедника и попита учудено:

– Аз мъж ли съм?

– Да, мъж си, мъж си – троснато му отговори отец Никодим.

– Е, грешно ли е, че съм мъж?

Отец Никодим млъкна учудено.

Непознатият тропна с тоягата и тръгна. Звънчетата пак живо се обадиха от краката му.

Това раздразни душата на изповедника. Той го настигна и извика сърдито:

– Ей, слушай, хей!

– Какво? – обърна се непознатият и се спря.

– Слушай, приятелю, звънчетата, дето си ги вързал на краката си, не са за там... Чу ли? Чу ли?

Непознатият като че не го чу. Той бавно излезе вън.

Отец Никодим застана в мрака сред пустата черквица и дълго стоя така. Вън полека-полека чезнеха равномерните стъпки на непознатия, удара на тоягата му и живия звън на звънчетата.

– Кой знае – продума на себе си отец Никодим, като се свести. – Тоя човек може би е по-близо до божията истина. Той живее под само звездите.

КРАЙ

© Елин Пелин

Набиране: Георги Величков
Източник: Словото

Публикация:

Елин Пелин. „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“, С. 1977. Под редакцията на Тодор Боров, Кръстьо Генов и Пеньо Русев.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5417>]